Çevreme Duyarlıyım Değerlerime Sahip Çıkıyorum Projesi Aylık Eğitici Kılavuzu

ÇEDES

ÇEVRE VE DEĞERLERDE PUSULA

Sayı: 26 | Ekim 2026

LİSE ÖĞRENCİLERİ İÇİN

SAYGI

TEMİZLİK

MAHREMİYET

Çevreme Duyarlıyım
Değerlerime Sahip Çıkıyorum

EĞİTİCİ KILAVUZU

Saygı, Temizlik, Mahremiyet

Ekim 2026

Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Ahmet İŞLEYEN

Yayın Koordinatörü
Bünyamin AKYÜZ

Proje Koordinatörü
Abdulaziz GÜVEN

Editör
Nurullah HATİPOĞLU

Yazarlar
Dr. Edibe Taş
Abdurrezzak Turgut
Ali Osman Altun
Hatice Şahan
Murat Dilmaç
Sema Karakuş
Yahya ateş

Kapak Tasarım ve Resimleme
Ahmet GEZER

İç Tasarım
Hanife KOYUTÜRK

Dil İncelemesi
Dr. Öğr. Üyesi Fatih Muhammed ÇAKMAK

Dr. Kasım Çazım

Teknik İnceleme
Yahya ATEŞ

Bu yayının 5846 sayılı fikir ve sanat eserleri kanuna göre her hakkı Millî Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne aittir.
ISBN: 978-975-11-8266-1

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	
Kılavuz Hakkında	7
Etkinlikler Uygulanırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	7
Kılavuz Uygulama Rehberi	8
ÇEDES Projesi Hazırlık Aşaması	10
Tanımlar ve Kısaltmalar	10
Yıllık Plan	11
Aylık Çalışma Planı Oluşturma	12
Genel Etkinlik Havuzu	13
Kılavuz İçerik Rehberi	15
Etkinlik Hazırlık Basamakları	16
1. HAFTA	
Dijital İçerik	17
Mesajını Güçlendir	17
Hikaye (İlk Selamı Kim Verir?)	20
Haftanın Uygulama Etkinliği (Bir Selamla Seni Fark Ediyorum)	22
Haftalık Meydan Okuma	24
2. HAFTA	
Dijital İçerik	25
Mesajını Güçlendir	25
Hikaye (Temizlik Görünenden İbaret Değildir)	28
Haftanın Uygulama Etkinliği (Temizlik Jürileri)	30
Haftalık Meydan Okuma	32
3. HAFTA	
Dijital İçerik	33
Mesajını Güçlendir	33
Hikaye (Kimse Görmese de...)	36
Haftanın Uygulama Etkinliği (Adım Adım Yeşil Vatan: Plogg-inHareket Et, Fark Et, Temiz Bırak)	38
Haftalık Meydan Okuma	40

4. HAFTA	
Dijital İçerik	41
Mesajını Güçlendir	41
Hikaye (Ekranına Sızan Var mı?)	44
Haftanın Uygulama Etkinliği (Paylaşmadan Önce: Kimin Kararı?)	46
Haftalık Meydan Okuma	48
5. HAFTA	
Dijital İçerik	49
Mesajını Güçlendir	49
Hikaye (Kapının Önünde Nerede Durursun?)	52
Haftanın Uygulama Etkinliği ("Kırmızı Çizgi" Forum Tiyatrosu)	54
Haftalık Meydan Okuma	56
Veli Mektubu	**57**

KILAVUZ HAKKINDA

Toplumların güçlü ve sağlıklı bir şekilde varlığını sürdürebilmesi, bireylerin birbirine olan bağlılığı ve sorumluluk bilinci ile mümkündür. Sosyal ilişkilerin sağlam temeller üzerine kurulması, toplumsal dayanışmanın güçlenmesi ve geleceğe güvenle bakılabilmesi için çocukların erken yaşta değerler bilinci kazanması büyük önem taşır. Bu kılavuz, öğrencilerin Ekim ayı kavramları olan saygı, temizlik ve mahremiyet değerlerini anlamalarını, içselleştirmelerini ve günlük yaşamlarında uygulayabilmelerini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Değerler, bireylerin davranışlarını şekillendiren en önemli rehberdir.

Saygı; başkalarının haklarına, fikirlerine ve emeklerine gösterilen özeni kapsar. İnsanlara, doğaya ve değerlerimize duyulan saygı sağlıklı ilişkilerin temelini oluşturur.

Temizlik; bireyin kişisel hijyeninin ve yaşam alanının düzeninin ötesinde, çevreyi korumayı, atıkları yönetmeyi ve ortak alanlara özen göstermeyi ifade eder.

Mahremiyet ise bireyin kendi kişisel sınırlarını koruması, öz alanına sahip çıkması ve hem fiziksel hem dijital dünyada başkalarının özel alanlarına saygı duymasıdır. Bu üç temel değer, öğrencilerin hem kendi hayatlarını hem de çevrelerini olumlu yönde etkilemelerine imkân tanır.

Kılavuzda, öğrencileri öğrenme çıktılarına ulaştıracak okul içinde ve okul dışında (mahalle, yakın ve uzak çevre vb.), MEB, DİB ve GSB kurumlarını, aile ve çevreyi de sürece dâhil edecek bütüncül etkinliklere yer verilmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer aldığı gibi değerlerimiz; kişinin varoluşsal olarak anlam kazanmasına, ahlaklı ve erdemli bir kişilik yapısı kazanmasına ve toplumla bütünleşmesine kılavuzluk eder. Hazırlık aşamasında "Erdem-Değer-Eylem" modeli incelenerek eylemlerden değerlere, değerlerden erdemli insana ulaşmak hedeflenmiştir. Öğrencilerin bireysel farklılıklarını keşfetmeleri için zengin yöntemler kullanılmıştır.

Etkinlikler; öğrencileri düşünmeye, sorgulamaya ve olumlu davranışlar kazandırmaya teşvik ederken onların fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimini destekler. Bu yönüyle kılavuz, millî ve manevi değerlere sahip çıkan, insan ve medeniyet arasında sağlıklı ilişkiler kuran, sosyal sorumluluklarını bilen, dengeli, duyarlı ve öz denetimli bireyler yetişmesine katkı sağlar.

ETKİNLİKLER UYGULANIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

1. Etkinlikleri uygulama esnasında öğrencilerin farklı becerileri, ihtiyaçları, hazırbulunuşlukları, ilgileri ve öğrenme tercihleri göz önünde bulundurularak uygun öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleri dikkate alınmalıdır.
2. Eğitici, yayımlanacak yıllık çalışma planı ve eğitici kılavuzları kapsamında çalışma planı hazırlamalı ve yürütmelidir.
3. Etkinlikler MEB Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği ile MEB Sosyal Etkinlik İzinleri Yönergesi dikkate alınarak hazırlanmalıdır.
4. Önceden hazırlık yapılması gereken etkinliklerde okul içinde ve dışında (mahalle, yakın ve uzak çevre vb.), Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) ve Gençlik ve Spor Bakanlığına (GSB) ait kurum ve kuruluşların tamamında öğrenci ve veli bilgilendirilmeli, eğitim ortamının ya da etkinliklerin hazırlanabilmesi için ilgili kişilere yeterli süre verilmelidir.

5. Etkinlikler esnasında öğrencilere verilecek görevler, onların öz güvenini artıran ve onlara sorumluluk bilinci kazandıran nitelikte olmalıdır. Öğrencilerin eğlenerek öğrenebileceği ve gönüllü olarak aktif rol alacağı bir ortam hazırlanmalıdır.
6. Etkinlikler uygulanırken karşılıklı saygı ve sevgi iklimi oluşturulmalı, öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri bir eğitim ortamı hazırlanmalıdır.
7. Etkinlikleri uygulama esnasında her öğrenciye fırsat verilecek ortam oluşturulmalıdır. Öğrenci sayısının fazla olduğu durumlarda öğrenciler gruplara ayrılmalı; grupların her seferinde farklı öğrencilerden oluşmasına ve yaş, cinsiyet, beceri, gelişim özellikleri açısından denk olmasına dikkat edilmelidir.
8. Aile katılımlı etkinlikler hazırlanırken aile bireylerinin (vefat, anne-baba ayrı, engellilik vb.) özel durumları dikkate alınmalıdır.
9. Araç gereç gerektiren etkinlikler için hazırlık yapılarak eğitim ortamına gidilmelidir.
10. Etkinlikler uygulanırken olağan dışı bir durum yaşanmaması için gerekli tedbirler alınmalıdır.
11. Proje kapsamında yapılacak etkinliklerde "Eğitici Kılavuzu"nu kullanmak esastır. Eğitici, Kılavuz'da bulunmayan farklı bir etkinlik yapmak isterse il ya da ilçe ÇEDES koordinasyon kurullarından onay alır. İl ya da ilçe koordinasyon kurullarına başvurmadan önce eğitici aşağıda yer verilen etkinlik hazırlama veya geliştirme aşamalarını göz önünde bulundurmakla yükümlüdür.

Etkinlik hazırlama veya geliştirme aşamaları şunlardır:

- Hazırlanacak etkinlikler Anayasaya, yasalara ve projenin usul, esas ve amaçlarına uygun olmalı,
- Etkinliğe uygun ortam ve araç gereç seçilmeli,
- Yapılmak istenen etkinlikte ailenin gönüllü olmasına dikkat edilmeli,
- Etkinlikler planlanıp uygulanırken israftan kaçınılmalı,
- Uygulama süreçlerinde oluşabilecek riskler göz önünde bulundurulmalıdır.

KILAVUZ UYGULAMA REHBERİ

Değerli Eğitici,

Projemiz kapsamında hedeflenen öğrenme çıktılarına öğrencilerimizi ulaştırmada sizlerin gayreti, emeği, fedakârlığı ve örnek olması çok önemlidir. Sizlerin mesleki bilgi, birikim, tecrübe ve donanımınıza güveniyoruz.

Uzman ekibimizle hazırladığımız bu çalışmayı, sizlere ulaştırarak yanınızda olduğumuzu hissettirmek, etkili ve zengin içerik örnekleriyle sizleri desteklemek istiyoruz. Bu başlık altında aylık çalışma planınızı nasıl oluşturmanız gerektiği hakkında ipuçları bulacaksınız. Öğrenciyi tanımak, uygulama mekânının donanımı ve imkânları hakkında bilgi sahibi olmak işinizi kolaylaştıracaktır.

Aylık Çalışma Planı Oluşturma

1. Kılavuz içeriğinde haftalık olarak ayrılmış eylemleri inceleyerek öğrencilerinizde gördüğünüz ve öncelik verilmesi gerektiğini düşündüğünüz alanlarda hedefler belirleyiniz.
2. Belirlediğiniz öğrenme çıktıları ile ilgili sizler için örnek olarak hazırlanmış etkinlikleri inceleyerek yapmayı planladığınız etkinlikleri Tablo 1 üzerinde işaretleyiniz.
3. Tablo 2'de Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde bulunan etkinlikler; saygı, estetik, mütevazılık, adalet, dürüstlük, özgürlük, sorumluluk, temizlik, sağlıklı yaşam, sabır, sevgi, dostluk, merhamet, vatanseverlik, yardımseverlik, çalışkanlık, aile bütünlüğü, mahremiyet, tasarruf ve duyarlılık değerlerinin tümü için yapılabilir.
4. Eğitici, bulunduğu bölgenin ve görev yerinin şartlarını göz önünde bulundurarak Tablo 2'den de seçim yapabilir.
5. Etkinlikler yapılırken şu yöntem ve teknikler kullanılır: yaparak yaşayarak öğrenme, iş birlikçi öğrenme, proje tabanlı öğrenme, sosyal kültürel geziler, mahalle etkinlikleri, ayın değeri ile ilgili ziyaretler, hikâye ve görsel yorumlama, dijital içerik izleme, sportif turnuvalar, geleneksel oyunlar, drama, beyin fırtınası, öykü oluşturma, kavram haritaları, soru-cevap, tartışma, örnek olay, münazara, gezi-gözlem, değer telkini, davranış değiştirme, değer belirginleştirme, değer analizi yaklaşımı, karakter eğitimi, eylem öğrenme.
6. Etkinlikler yakın ve uzak çevrede yapılacaksa eğitici tarafından gerekli güvenlik önlemleri alınarak planlama yapılabilir.
7. Eğitici, çalışma planına aldığı etkinlikleri MEB, DİB ve GSB'ye bağlı kurum ve kuruluşların hangisinde gerçekleştireceğine karar verir.
8. Eğitici, okul dışı yapılacak etkinliklerde destek alabileceği paydaş kurum temsilcileri olup olmadığı konusunda ilçe koordinatöründen bilgi alır.
9. Eğitici, paydaş kurum temsilcileri varsa oluşturduğu aylık çalışma planını onlarla paylaşır ve iş birliği yapar. Yapılabilecek ortak çalışmalar istişare edilerek gerekli planlamalar yapılır.
10. Eğitici, uygulamaya karar verdiği etkinliklerde velileri sürece dahil etmek için aşağıdaki adımları takip eder:
    - Uygulamaya karar verdiği etkinlikleri her ayın ilk haftası velilere göndererek onları bilgilendirir.
    - Veli mektubunu her ayın ilk haftası velilere gönderir.
    - Veli, öğrenci ve paydaş kurumlar ile kahvaltı, piknik, iftar vb. programları mümkün olabilecek sıklıkta düzenler. [Aile katılımlı etkinlikler hazırlanırken aile bireylerinin (vefat, anne-baba ayrı, engellilik vb.) özel durumları dikkate alınmalıdır.]
    - Eğiticiye, öğrencileri uygulama mekânına götürmeden önce veya götürürken ayın değerleri ile ilgili öğrencileri motive edecek, düşündürecek, bilgilendirecek, öğrencilerin farkındalıklarını arttıracak ve kalıcı davranış değişikliğine katkıda bulunacak bir konuşma yapması tavsiye edilir.
11. Okul dışında yapılacak etkinlikler için proje kapsamında alınan genel veli izin belgeleri haricinde etkinliğe özel veli izin belgeleri alınması gerekir.

ÇEDES PROJESİ HAZIRLIK AŞAMASI

1. Okul müdürü, en az bir öğretmeni değerler kulübünü kurmak üzere görevlendirir.
2. Değerler kulübü öğretmeninin koordinasyonunda, Diyanet personeli ve Gençlik Spor temsilcisi ile birlikte; okulda tüm öğrenci velilerine yönelik ÇEDES tanıtımı, Hz. Peygamber'in doğumunun 1500. yılı ve aileyi koruma konulu toplantılar düzenlenir ve bu çalışmalara yönelik faaliyetler koordine edilir.
3. Kulüp öğretmeni tarafından değerler kulübünde yer alacak öğrenciler belirlenir.
4. Kulüp öğretmeni tarafından belirlenen öğrencilerden veli izin belgeleri alınır.
5. Kulüp öğretmeninin koordinasyonunda, Diyanet ve Gençlik Spor personeli ile ÇEDES Kılavuzu'nda yer alan yıllık plan şablonu doğrultusunda uygulanacak etkinliklerin bir yıllık ortak çalışma planı hazırlanır.
6. Değerler kulübü öğretmeni ve Diyanet personelinin halk eğitim merkezine başvuru yapması ve altmış saatlik "Değerlerime Sahip Çıkıyorum Kursu"nun açılması.
7. Haftalık olarak yapılan her etkinlik öncesinde "etkinlik hazırlık aşaması" uygulanır.
8. Haftalık yapılacak olan her bir etkinlik, DİB ve GSB'ye bağlı mekânlarda gerçekleştirilir.
9. Kulüp faaliyetleri, aylık olarak okul yönetimiyle, öğrenci velileriyle paylaşılır ve okul panosunda ilan edilir.
10. Kulüp faaliyetleri, yıl sonunda yapılacak genel bir değerlendirme toplantısı ile gözden geçirilir ve sonraki yıl için öneriler belirlenir.

TANIMLAR VE KISALTMALAR

a. **ÇEDES:** Çevreme Duyarlıyım, Değerlerime Sahip Çıkıyorum Projesi'ni,
b. **Okul:** Proje kapsamındaki okulları,
c. **Gençlik Merkezi:** GSB ve DİB'e bağlı gençlik merkezlerini,
d. **HEM:** Halk eğitimi merkezlerini,
e. **Değerler Kulübü:** Proje kapsamında, değerler eğitimi verilmek üzere gönüllülük esasına göre belirlenen öğrencilerden oluşan kulübü,
f. **Temsilci Öğretmen:** Proje çalışmalarını yürüten öğretmeni,
g. **Diyanet Görevlisi:** En az ön lisans mezunu, alanında uzman Diyanet İşleri Başkanlığı personelini,
h. **Gençlik ve Spor Temsilcisi:** En az ön lisans mezunu Gençlik Spor Bakanlığı personelini,
i. **Temsilci Öğrenciler:** ÇEDES Projesini temsil eden öğrencileri,
j. **Eğitici Kılavuzu:** Uygulayıcıların, öğrencilere yönelik yapacağı çalışmaları içeren kitapçığı,
k. **Ortak Yıllık Çalışma Planı:** Temsilci öğretmen, Gençlik Spor temsilcisi ve Diyanet görevlisinin proje kapsamında, uygulama usul ve esasları doğrultusunda, Eğitici Kılavuzu'nda yer alan örnek çalışma planına uygun olarak hazırladıkları yıllık planı ifade eder.

Ay	Değer	Tarih	Etkinlikler (2 Ders Saati)	Kılavuz Çerçevesinde Yapılacak Etkinlikler (Bu etkinlikler ÇEDES Eğitici Kılavuzu Kapsamında Yapılacaktır.)	Uygulama Mekanı (DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân: Gençlik merkezleri, okuma salonları, camiler, genç ofisler, spor tesisleri ve kitap kafeler)	Gün ve Saati
EKİM	SAYGI	28-02 EKİM	1. HAFTA	Her ferdin değerli olduğunu kabul eder.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	TEMİZLİK	5-9 EKİM	2. HAFTA	Kişisel temizlik ve bakımın öz saygı göstergesi olduğunu bilir.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	TEMİZLİK	12-16 EKİM	3. HAFTA	Çevre kirliliğinin kaynaklarını, nedenlerini ve sonuçlarını bilir.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	MAHREMİYET	19-23 EKİM	4. HAFTA	Ahlaki değer ve ilkelere bağlı kalır ve bunları savunur.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	MAHREMİYET	26-30 EKİM	5. HAFTA	Yardıma muhtaç kişilere sabırlı ve anlayışlı davranır.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
KASIM	AİLE BÜTÜNLÜĞÜ	2-6 KASIM	6. HAFTA	Aile birliğinin sağlanması için karşılıklı saygı, sevgi ve güvenin gerekli olduğunu bilir.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	AİLE BÜTÜNLÜĞÜ	9-13 KASIM	7. HAFTA	Aile birliğinin sağlanması için karşılıklı saygı, sevgi ve güvenin gerekli olduğunu bilir.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		16-20 KASIM	1. DÖNEM ARA TATİLİ			
	SEVGİ	23-27 KASIM	8. HAFTA	İnsanları farklılıklarıyla kabul eder.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
ARALIK	DUYARLILIK	30-4 ARALIK	9. HAFTA	İnsanlara nazik davranır.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	ADALET	7-11 ARALIK	10. HAFTA	Hakkını aramanın meşru yollarını bilir.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	ÖZGÜRLÜK	14-18 ARALIK	11. HAFTA	Hakkını aramanın meşru yollarını bilir.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	DÜRÜSTLÜK	21-25 ARALIK	12. HAFTA	Üzerine düşen görevleri kuralına uygun olarak yerine getirir.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	DÜRÜSTLÜK	28-1 OCAK	13. HAFTA	Söz, inanç ve davranışlarında tutarlı olur.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
OCAK	ÇALIŞKANLIK	4-8 OCAK	14. HAFTA	Gayretli olmanın hedeflere ulaşma üzerindeki etkisini fark eder.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	TASARRUF	11-15 OCAK	15. HAFTA	Emek verilerek elde edilenlere değer verir.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	TASARRUF	18-22 OCAK	16. HAFTA	Enerji tasarrufuna yönelik planları uygular.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		25-5 ŞUBAT	YARIYIL TATİLİ			
ŞUBAT	YARDIMSEVERLİK	8-12 ŞUBAT	17. HAFTA	İmkânları ölçüsünde maddi varlıklarını ihtiyaç sahipleriyle paylaşır.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	YARDIMSEVERLİK	15-19 ŞUBAT	18. HAFTA	İmkânları kullanırken ihtiyaç sahiplerine öncelik verir.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	SABIR	22-16 ŞUBAT	19. HAFTA	Yaşadığı problemlerin geçici olduğunu fark eder.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
MART	SAĞLIKLI YAŞAM	1-5 MART	20. HAFTA	Spor ve egzersiz yapmanın kişilik gelişimine etkisini fark eder.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		8-12 MART	2. DÖNEM ARA TATİLİ / RAMAZAN BAYRAMI			
	VATANSEVERLİK	15-19 MART	21. HAFTA	Türk bayrağındaki renk ve sembolleri açıklar.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	VATANSEVERLİK	22-26 MART	22. HAFTA	Ülkesinin tarihini araştırıp öğrenmeye istekli olur.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	DOSTLUK	29-2 NİSAN	23. HAFTA	İyi ve kötü zamanlarında arkadaşlarına destek olur.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
NİSAN	SORUMLULUK	5-9 NİSAN	24. HAFTA	Kararlarını çevresiyle fikir alışverişi yaparak kendisi alır.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	SORUMLULUK	12-16 NİSAN	25. HAFTA	Toplumsal yardımlaşma ve dayanışma için düzenlenen etkinliklere katılır.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	MERHAMET	19-23 NİSAN	26. HAFTA	Öz eleştiri yaparak davranışlarını düzenler.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	MERHAMET	26-30 NİSAN	27. HAFTA	Ailenin huzur ve mutluluğu için şefkatin gerekliliğini fark eder.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
MAYIS	ESTETİK	3-7 MAYIS	28. HAFTA	Estetiğin sanat ve doğada önemli bir yere sahip olduğunu fark eder.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	ESTETİK	10-14 MAYIS	29. HAFTA	Geleneksel sanatlara ve yerel kültüre yönelik etkinliklere katılır.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		17-21 MAYIS	KURBAN BAYRAMI			
	MÜTEVAZILIK	24-28 MAYIS	30. HAFTA	Zayıf ve güçlü yönlerinin farkında olur.	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	

Ay	Hafta	Tema	Öğrenme Alanı	Ekim Ayı Konu ve Kazanımlar	Kılavuzdaki Etkinlikler
EKİM	SAYGI, TEMİZLİK, MAHREMİYET	1	SAYGI	**Nezaketli olmak** Her ferdin değerli olduğunu kabul eder. Söz hakkı vermek, söz kesmemek, etkin dinlemek gibi etkili iletişim becerilerini kullanır. Hata yaptığında özür dilemenin bir erdem olduğunu bilir. Aile fertlerine nazik ve anlayışlı davranır. Gerektiğinde teşekkür ve takdir etmenin önemini bilir. Sosyal hayatında görgü kurallarına uygun davranır. Başkasının onurunu zedeleyecek söz ve davranışlardan kaçınır. Nezaketin ince, ölçülü ve zarif davranmak olduğunu bilir. Olay ve durumları çok yönlü bakış açısıyla değerlendirir. İnsanlara saygı duymakla birlikte fikirlerinin eleştirilmesine açık olur. **Kendisine saygı duymak** Kendisinin de her insan gibi değerli olduğunu fark eder. Kişisel özelliklerini tanıyarak öz saygısını geliştirir. Kendisini küçük düşürecek davranışlardan kaçınır. Sağlığına ve öz bakımına dikkat eder. İnsanlarla ilişkisini karşılıklı saygıya bağlı olarak değerlendirir. **Çevresine, millî ve manevi değerlerine saygı duymak** Doğayı ve canlıları korur. Millî ve manevi değerlere duyarlı davranır. Bir eylemi gerçekleştirirken içinde yaşadığı toplumun millî ve manevi değerlerini dikkate alır. İnsanların farklı kültür ve inançlara sahip olabileceğini fark eder. Her insanın kendi inancına uygun yaşama hakkı olduğunu kabul eder. Emeğe, başarıya ve fedakârlığa değer verir.	**Dijital İçerik** 1. Mesele 11. Bölüm – Nezaket **Edebi Metin** 1.İLK SELAMI KİM VERİR? **Haftanın Uygulama Etkinliği** 1.Bir Selamla Seni Fark Ediyorum **Alternatif Etkinlikler**
		2	TEMİZLİK	**Kişisel temizlik ve bakımına önem vermek** Kişisel temizliğin insan ve toplum sağlığı için önemini bilir. Beden temizliğini zamanında ve özenli yapar. Kılık kıyafetinin temiz ve düzgün olmasına dikkat eder. Kişisel temizlik ve bakımın öz saygı göstergesi olduğunu bilir. Kişisel temizlik ve bakımın sosyal ilişkilere etkilerini değerlendirir. Tükettiği ürünlerin temiz ve sağlıklı olmasına özen gösterir. **Yaşadığı ortamın temizliğine dikkat etmek** Temiz ve düzenli bir ortamın üretkenlik, sağlık ve yaşam kalitesi için önemini bilir. Uygun temizleme araç ve yöntemlerini kullanır. Ortam temizliğinin yetersiz olmasının yol açabileceği sorunları bilir. Ev, sınıf, okul bahçesi gibi ortak alanların temizliğinde görev alır.	**Dijital İçerik** 1. Temizlik – İslam Nedir? **Edebi Metin** 1. Temizlik Halkaları Temizlik **Haftanın Uygulama Etkinliği** 1.Temizlik Jürileri **Alternatif Etkinlikler**
		3	TEMİZLİK	**Çevresel temizliğe ve sürdürülebilirliğe önem vermek** Çevre kirliliğinin kaynaklarını, nedenlerini ve sonuçlarını bilir. Doğal kaynakları temiz tutar. Çevre sorunlarının azaltılmasına katkıda bulunmak için ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar. Ekosistemi korumak için etkili atık yönetiminin önemini bilir. Temiz enerji kaynaklarının çevre ve toplum sağlığı için önemini bilir. Davranışlarının çevre temizliği üzerindeki etkilerini fark eder. Çevre temizliği ve atık yönetimi konusunda örnek davranışlar sergiler. Gelecek nesillere temiz bir çevre bırakmak için çaba gösterir.	**Dijital İçerik** 1.İslam'ın Temizliğe Verdiği Önem **Edebi Metin** 1. Kimse Görmese de… **Haftanın Uygulama Etkinliği** 1. Adım Adım Yeşil Vatan **Alternatif Etkinlikler**
		4	MAHREMİYET	**Kişisel özgürlük alanını korumak** Her ferdin karar alma ve fikir belirtme hakkının olduğunu savunur. Özel hayatın korunmasını güvence altına alan yasaları araştırır. Özel alanını ihlal edebilecek fiziksel temasları ayırt eder. Özel konuşma, mesajlaşma vb.nin başkalarıyla paylaşılmaması gerektiğini bilir. Sosyal ilişkilerinde kişisel sınırlarını belirler. **Kişisel bilgilerin gizliliğini korumak** Sosyal medyada kişisel bilgi, belge ve fotoğraflarının erişilebilirliğini sınırlar. Kişisel bilgilerinin yer aldığı dijital araçları bilinçli ve güvenli bir şekilde kullanır. Kişisel bilgilerin gizliliği ihlalinin olası sonuçlarını araştırır. Kendisiyle paylaşılan sosyal, kurumsal ya da kişisel bilgileri üçüncü kişilerle paylaşmaz. Dijital mahremiyet ihlalinin yasal sorumluluğunu bilir.	**Dijital İçerik** 1.Sosyal Medya Ahlakı **Edebi Metin** 1.Ekranına Sızan Var mı? **Haftanın Uygulama Etkinliği** 1. Paylaşmadan Önce: Kimin Kararı? **Alternatif Etkinlikler**
		5	MAHREMİYET	**Aile içi ilişkilerde özel alanı dikkate almak** Aile üyelerinin kişisel alanlarını koruması gerektiğini bilir. Ailenin ortak özel hayatının önceliklerini önemser. Aile içi ilişkilerde gizliliğe önem verir, suç teşkil edecek bir durumu gizli tutmamasını gizliliğin bir ihlali değil gereği olarak değerlendirir. Tüm aile fertlerinin duygusal ve bedensel gizliliği olduğunu kabul eder. Aile içindeki her ferdin kendi bedensel mahremiyetini koruması için gerekli özeni gösterir. Evin ortak kullanım alanlarında aile fertlerine saygı gösterir. **Sosyal ilişkilerde kişisel alanları korumak** Bedensel ve mekânsal mahremiyetin korunmasına özen gösterir. Ortak kullanım alanlarında bedensel gizliliği ve kişisel eşyaları korumaya, başkasını rahatsız edecek davranışlarda bulunmamaya dikkat eder. Hak ve özgürlüklerden yararlanırken diğer insanların kişisel sınırlarını gözetir. Başkalarının görüntülerini izinsiz paylaşma, kişisel yaşam alanlarına izinsiz girme gibi özel hayatın gizliliğini ihlal edecek davranışlardan kaçınır. Siber zorbalık içeren davranışlardan kaçınır. Zorbalığa maruz kaldığında yardım ister. Zorbalığa uğradığında bu durumla baş etmenin yollarını bilir. Başka insanların özel hayatını ve kusurlarını öğrenmeye çalışmaz.	**Dijital İçerik** 1. Prof. Dr. İhsan Çapcıoğlu – **Sosyal Medyada Mahremiyet** **Edebi Metin** 1. Kapının Önünde Nerede Dursun? **Haftanın Uygulama Etkinliği** 1. "Kırmızı Çizgi" Forum Tiyatrosu **Alternatif Etkinlikler**
			AİLE KATILIMI		

GENEL ETKİNLİK HAVUZU

Tablodaki etkinlikler; saygı, estetik, mütevazılık, adalet, dürüstlük, özgürlük, sorumluluk, temizlik, sağlıklı yaşam, sabır sevgi, dostluk, merhamet, vatanseverlik/yardımseverlik, çalışkanlık, aile bütünlüğü, mahremiyet, tasarruf ve duyarlılık değerlerinin tümü ile ilgili kılavuzumuzda sizlerden uygulanması istenilen etkinlikler dışında fazladan etkinlikler yapılabilir. Uyguladığınız etkinlikleri tabloya (X) ile işaretleyiniz. Etkinliği hangi değer veya değerler için uyguladığınızı yazınız.

S. No	ETKİNLİKLER	DEĞERLENDİRME	
DOĞA VE ÇEVRE		**X**	**Değerler**
1	Doğa ve Çevre Bilinci Faaliyetleri		
2	Çevre ve değerler temalı TEKNOFEST ve TÜBİTAK projeleri		
3	"Sıfır Atık -Atıkların Dönüşümü" kampanyaları		
4	"Okulumu-Mahallemi Yeşille Buluşturuyorum-Fidan Dikiyorum" etkinliği		
SOSYAL VE KÜLTÜREL ETKİNLİKLER			
5	Ayın temasına uygun sinema günleri		
6	Okul duvarına grafiti çalışması		
7	"Okulum Temiz" etkinlikleri		
8	Değerler Gazetesi (öğrencilerin yaptıkları iyi davranışların basılı veya dijital haberleştirilmesi)		
9	Okulun en duyarlı öğrencisi-sınıfı etkinlikleri		
10	Münazara, söyleşi ve paneller		
11	Değerler koridoru-sorumluluk caddesi-saygı sokağı vb. eğitim ortamlarının oluşturulması		
12	Ayın değeri faaliyetleri ile ilgili e-kitap veya sanal sergi oluşturma		
13	Değerlerle ilgili kavram haritaları oluşturma		
14	Kitap okuma ve tahlil yapma çalışması		
15	Tarihî şahsiyetlerin değerle ilişkilendirilmesi		
16	Şiirler üzerinden değer öğretimi		
17	Peygamberimizin hayatından değerlerimizle ilgili örnekler		
18	Masal, kukla hazırlama ve temaya uygun içerikle drama oyunları		
19	Web2 araçları ile hazırlanmış dijital sergiler, videolar ve oyunlar		
20	Ayın temasına uygun materyal tasarlama (rozet, kitap ayracı vb.)		
21	Akrostiş hazırlama, hikâye-deneme yazma		
22	Hacivat-Karagöz etkinlikleri		
23	Boyama, pixel kodlama ve görsel sanat etkinlikleri		
24	Ayet, hadis, özlü sözler ile üretilen yazılı ve görsel içerikler		
25	Geleneksel sanatlar		
26	Mahya yazıları, mâni yarışmaları, "Ramazan Sokağı" gibi ramazan etkinlikleri		
27	Yerli malının teşvik edilmesi		
28	Kardeş okulları ziyaret etme ve hediyeleşme		
29	Pansiyonda kalan öğrenciler için akşam etkinlikleri		
30	Dünyada yaşanan olağanüstü durumlarda (doğal afetler, savaş vb.) yardım faaliyetleri		
31	Dinî günlerde kolonya, şeker ikramı		

YARIŞMA VE EĞİTİMLER			
32	İletişim becerileri, bilinçli internet kullanma, medya okuryazarlığı, siber zorbalık, işaret dili vb. eğitimleri		
33	Gönüllülük ve sosyal sorumluluk eğitimleri (İtfaiye, Türkiye Diyanet Vakfı, AFAD, Kızılay, 112, telsizcilik vb.)		
34	Sanat atölyesi (ebru, hat, naht vb.)		
35	Gençlik merkezi, halk eğitim kursu faaliyetleri (salon sporları, okçuluk vb., sanat tasarım atölyeleri, zekâ oyunları, hitabet ve liderlik becerileri, resim ve mutfak atölyeleri)		
36	Resim, şiir, hikâye, fotoğraf, afiş, slogan, kısa film yarışmaları		
KAMP VE SPORTİF FAALİYETLER			
37	Sportif turnuvalar		
38	Anne-baba ve çocuk kampları		
39	Dede torun buluşmaları		
40	Değerler kulübü izcilik çalışmaları		
41	Bisiklet turu (Her bir öğrencinin bisikletinin üzerine ayın değeri ile ilgili ayet, hadis, atasözü, deyim yazılabilir.)		
42	Doğa yürüyüşü, piknikler		
43	Spor ve zekâ oyunları turnuvaları		
44	Paydaş kurumlarla günübirlik/yatılı kamp etkinlikleri		
45	Geleneksel çocuk oyunları, halk oyunları		
46	Takım oyunu örneklerinin Web 2.0 araç eğitimi		
47	Uçurtma şenliği		
48	Oryantring		
49	Okul ve sokak röportajları		
50	Yıl sonu şenlikleri		
GEZİ VE ZİYARETLER			
51	Millî, manevi ve kültürel mekânların ziyaret edilmesi		
52	"Şehrimi Geziyorum, Değerlerimi Yaşıyorum" etkinliği		
53	Gazilere ve şehit ailelerine yönelik ziyaretler ve mektup çalışması		
54	Yaşlı ve huzurevi ziyaretleri		
55	Hastane ziyaretleri		
56	Sağlık sorunları nedeniyle evde eğitim alan öğrencilere ziyaret		
57	Taziyeler		
58	Köy ziyaretleri		
59	Çocuk hastaların ziyareti		
60	Hastane okullarındaki öğrencilerle mektup arkadaşlığı		
61	Unutulmaya yüz tutmuş meslekleri devam ettirmeye çalışanların ziyaret edilmesi		
62	Tabiat okulu (tabiatla buluşmalar, birlikte iş yapabilme yeteneği kazanma vb.)		
63	"Mahallemi Tanıyorum, Çevreme Duyarlıyım" temalı mahalle ziyaretleri		
VELİ ETKİNLİKLERİ			
64	Veli, öğrenci ve paydaş kurumlarla ile ortak, kahvaltı, piknik, iftar programları vb. etkinlikler		

KILAVUZ İÇERİK REHBERİ

Kılavuzda yer alan bölümler aşağıda sıralanmıştır:

Görsel Yorumlama

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen, temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılabilecek örnek görsellere yer verilmiştir. Eğitici, uygun gördüğü görsel içerikleri aylık çalışma planına alabilir.

Dijital İçerik

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılabilecek örnek dijital içeriklere yer verilmiştir. Eğitici uygun gördüğü dijital içeriği seçerek çalışma planına alabilir.

Mesajını Güçlendir

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılabilecek ayet, hadis, özlü söz ve Esmaü'l Hüsna'ya yer verilmiştir. Planladığınız etkinliği yaparken değer ve o değere ait alt bileşenleri ilişkilendirilebilecek örnek ayet, hadis ve özlü sözlerden faydalanabilirsiniz. Esmaü'l Hüsna örneği ile öğrencilerin Allah'ın (cc) isimlerini kendi hayatlarına nasıl yansıtabilecekleri hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlayabilirsiniz.

Edebî Metin

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen, temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılabilecek hikâye, deneme vb. metinlere yer verilmiştir. Eğitici, uygun gördüğü hikâyeyi veya denemeyi seçerek çalışma planına alabilir.

Aktif Öğrenme

Bu bölümde öğrencilerin öğrenirken eğlenebileceği oyun, yarışma vb. etkinlikler ile gezerek, araştırma yaparak öğrenmelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmiştir. Eğitici uygun gördüğü etkinlikleri seçerek çalışma planına alabilir.

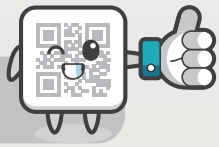
Ev Ödevlendirmesi

Bu bölümde velileri de sürece dâhil ederek öğrencilerde istendik yönde davranış değişikliği oluşturmak amaçlanmıştır. Ödevlendirmeler, öğrencilerin aile ortamında gerçekleştirebileceği uygulamalardan ve velilerin destekleyici katkılarıyla sürdürülebilecek çalışmalardan oluşmaktadır. Proje uygulamalarında velilerin öğrencilerin gelişimini takip etmesi ve sürece aktif katkı sunması önemsenmektedir.

Veli Mektubu

Bu bölümde ayın değerleri ile ilgili yapılacak etkinlikler ve bu etkinliklere nasıl destek verilebileceğine dair velilere bilgilendirmeler yapılır. Eğitici, aylık çalışma planına aldığı etkinlikleri her ayın ilk haftasında veli mektubu aracılığıyla velilere ulaştırmalıdır.

Alternatif içerikler

ETKİNLİK HAZIRLIK BASAMAKLARI

Uygulama Mekânı:	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekânlar
Hazırlık Süresi:	30-35 dk.

Hazırlık Uygulama Aşaması:

1. Etkinliğin yapılacağı hafta törenlerde, teneffüslerde, okul bahçesinde ve değerler panosunda haftanın değeri ve etkinliği ile ilgili gündem yapılır.
2. Değerler Kulübü öğrencileri etkinliğe hazırlık amacıyla DİB'e ya da GSB'ye bağlı bir mekâna götürülür.
3. Mekânda ikramlar verildikten sonra dijital içerik izletilir.
4. Haftanın değeriyle ilgili hikâye/deneme okunur ve değerlendirilir.
5. Yapılacak ana etkinlikle ilgili ön bilgilendirme yapılır ve etkinliğe geçilir.

DİJİTAL İÇERİK

Video Tanıtıcı Notlar Başlık:	Nezaket Nereden Başlamalı?
Süre:	50 saniye
Konu:	Nezaketin ailede ve yakın çevrede başlaması, saygı ve incelik
Link:	https://www.youtube.com/watch?v=ZUxTaGvBJjw

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet

"Size bir selâm verildiğinde ya daha güzeli ile veya dengi ile karşılık verin. Allah, her şeyin hesabını tutmaktadır."

Nisa,4/86

"...Allah'tan başkasına kulluk etmeyin, anne babaya, yakınlara, yetimlere, düşkünlere iyilik edin, insanlarla güzel güzel konuşun, namazı kılın, zekâtı verin..."

Bakara, 2/83

Hadis

Allah (cc) Teâlâ, yaşından ötürü bir ihtiyara saygı gösteren gence, yaşlılığında hizmet edecek kimseler lutfeder."

Tirmizî, Birr, 75

"Siz, iman etmedikçe cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selâmı yayınız."

Müslim, Îmân 93. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 131; Tirmizî, İsti'zân 1; İbni Mâce, Mukaddime 6, Edeb 11

Özlü Sözler

"Bir selam, gönüller arasındaki mesafeyi kısaltır."

Edibe TAŞ

Esmâ-i Hüsnâ

LATÎF (cc):

- Hiç kimse tarafından bilinemeyen en gizli ve ince hususları dahi bilen
- Yaratılmışlara şefkatle, yumuşaklıkla muamele eden.
- Fark edemeyeceğimiz şekilde bize faydalar ulaştıran.

EL-LATÎF İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

? Güzellik ve estetiğe dair her şeyin Latif isminin yansıması olduğunu bilirim.

? Allah'ın yardımından asla ümidimi kesmem. Aileme, çevreme kibar ve nazik davranırım.

? Çok istediğim şeylerin gerçekleşmediği durumlarda bir hayır olabileceğine inanırım. Çevreye zarar vermemeye özen gösteririm.

? Allah'ın en gizli dertlerimi bildiğinin farkında olur ve yalnız olmadığımı bilirim.

HİKAYE

İLK SELAMI KİM VERİR?

Medine'nin dar ve neşeli sokaklarında bir grup genç ve çocuk, hararetli bir oyunun ortasındaydı. Herkes oyuna o kadar kaptırmıştı ki, sokağın başından kendilerine doğru yaklaşan adımları fark etmemişlerdi bile. Gelen, alemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Muhammed'di (s.a.v.).O dönemde toplumsal kurallar belliydi; küçükler büyüklere saygı gösterir, önce onlar selam verirdi. Ancak Allah Resulü (s.a.v.) bu sokağa adım attığında ezberleri bozan bir şey yaptı. Gençlerin oyununu bölmeden, yüzünde kocaman bir tebessümle yanlarına yaklaştı ve çocukların selam vermesini beklemeden:"Esselâmü aleyküm (Allah'ın selamı ve güveni üzerinize olsun) gençler!" diyerek ilk selamı kendisi verdi.O sırada oyunun içinde olan genç sahabe Hz. Enes, yıllar sonra büyüdüğünde bile bu anı hiç unutamayacaktı. Ne zaman sokakta oyun oynayan, sohbet eden bir genç grubu görse, hemen adımlarını hızlandırır, Peygamberimizden gördüğü o eşsiz samimiyetle yanlarına gidip ilk selamı kendisi verirdi. Kendisine neden böyle yaptığı sorulduğunda ise gururla şu cevabı verirdi:"Ben Peygamberimizle (s.a.v.) beraber yürüdüm; o, sokaktaki çocukların ve gençlerin yanından geçerken onlara hep ilk önce kendisi selam verirdi.

Düzenleyen: Edibe TAŞ

Yansıtma Soruları

- İletişim kurarken karşı tarafın ilk adımı atmasını beklemek yerine, Hz. Peygamber gibi ilk adımı atan tarafta olmak size ne hissettirir?
- "Değer görmek istiyorsan önce sen değer ver" ilkesini kendi arkadaşlık ilişkilerinizde nasıl uygulayabilirsiniz?
- Çevrenizdeki insanlara kendilerini değerli hissettirmek için bugün hangi küçük adımı (tebessüm, samimi bir hatır sorma) atabilirsiniz?

HAFTANIN UYGULAMA ETKİNLİĞİ

Etkinlik Adı: Bir Selamla Seni Fark Ediyorum

Kazandırdığı Değer:

- D14.1.1. Her ferdin değerli olduğunu kabul eder.
- D14.1.2. Söz hakkı vermek, söz kesmemek, dinlemek gibi etkili iletişim becerilerini kullanır.

Amaç:

Öğrencilerin selamlaşmayı yalnızca bir nezaket ifadesi olarak değil, karşısındaki insanı fark etmenin, ona değer vermenin ve saygı göstermenin bir yolu olarak anlamlandırmaları; farklı kuşaklarla iletişim kurarak selamlaşma kültürüne ilişkin farkındalık geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Etkinlik İçeriği:

Etkinlik; park, cami ve çevresi, pazar yeri gibi insanların doğal olarak bir araya geldiği ortak yaşam alanlarında gerçekleştirilir.

Etkinlik öncesinde öğrencilere şu soru yöneltilir:

"Birine selam verdiğimizde ona aslında ne söylemiş oluruz?"

Öğrencilerin görüşleri alındıktan sonra selamlaşmanın, yalnızca kullanılan bir söz değil; karşıdaki insanı görmek, varlığını fark etmek ve ona değer verdiğini göstermek anlamına da geldiği üzerinde durulur.Öğrenciler 3-4 kişilik gruplara ayrılır. Öğretmen, manevi danışman veya proje sorumlusu rehberliğinde belirlenen ortak yaşam alanlarına çıkarlar. Öğrenciler özellikle farklı kuşaklardan kişilerle uygun biçimde selamlaşır, kendilerini tanıtır ve izin alarak kısa bir sohbet gerçekleştirir.

Sohbet sırasında şu sorulardan yararlanılabilir:

- Hal hatır sormak
- Siz gençken insanlar birbirleriyle nasıl selamlaşırdı?
- Geçmişle bugün arasında ne gibi farklılıklar görüyorsunuz?
- Bir gencin size selam vermesi ve hâlinizi hatırınızı sorması size ne hissettiriyor?

Öğrenciler, kişisel bilgi kaydetmeden kendilerine anlamlı gelen ifadeleri kısa notlar hâlinde yazarlar. Burada amaç mümkün olduğunca çok kişiyle görüşmek değil, karşıdaki kişiyi gerçekten dinlemek ve nitelikli bir iletişim kurmaktır.Sohbetin sonunda öğrenciler görüştükleri kişiye teşekkür eder ve iyi dileklerle ayrılır.

Saha çalışmasının ardından öğrenciler yeniden bir araya gelir. Ardından şu sorular üzerinden kısa bir değerlendirme yapılır:

- Selam verdiğinizde karşıdaki kişinin tepkisi nasıldı?
- Bu karşılaşma size ne hissettirdi?
- Bir insanın yanından geçmek ile onu fark etmek arasında nasıl bir fark vardır?
- Selamlaşma insanlar arasındaki bağı nasıl etkileyebilir?
- Bugünkü deneyim selamlaşmaya bakışınızı değiştirdi mi?

Etkinliğin sonunda her öğrenci şu cümleyi tamamlar:

"Bugün bir insana selam vermenin aslında ..... olduğunu fark ettim."

Etkinlik, şu mesajla tamamlanır:

"Selam, yalnızca söylenen bir söz değil; karşımızdaki insana 'Seni görüyorum ve sana değer veriyorum.' demenin en sade yollarından biridir."

HAFTALIK MEYDAN OKUMA

"Gönülden Bir Selam, Ne Güzel Kelam!"

Dışın tebessümle, için sevgiyle dolsun! Bu hafta verdiğin en samimi ve en "cool" selamın karesini ya da hikayesini **#ÇEDESSelamVer** ve **#ÇEDESSelamlaşma** hashtagiyle grubunda paylaş, arkadaşlarına meydan oku!

Haftanın Meydan Okumaları

MEYDAN OKUMA	GÖREV
"Günde 10 Selam"	*İster "Selamün Aleyküm", ister "Merhaba"... Gün içinde en az 10 kişiye selam ver.*
"İlk Selam Benden"	*Girdiğin her ortama (sınıfa, eve, servise) adım atar atmaz ilk selamı veren kişi sen ol.*

DİJİTAL İÇERİK

Video Tanıtıcı Notlar Başlık: Temizlik – İslam Nedir?

Süre: 2:06

Konu: Temizlik imanın yarısıdır – maddi ve manevi temizlik

Link: https://www.youtube.com/watch?v=nnXakWTazFk

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet

"...Allah tertemiz olanları sever." "

Tevbe, 9/108

Hadis

"Temizlik imanın yarısıdır."

Müslim,Tahâret 1

Özlü Sözler

Misafir gelecekmiş gibi evini, ölüm gelecekmiş gibi kalbini temiz tut.

Mevlana

Esmâ-i Hüsnâ

KUDDÛS (cc):

- Arındıran, temizleyen.
- Bütün güzelliklerin kaynağı.
- Kalpleri de kötülüklerden arındıran.
- Doğayı kendini temizleyen özellikte yaratan.

EL-KUDDÛS İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

? Yaşadığım ortamı temiz tutmaya özen gösteririm.
? Kalbimi kötülüklerden arındırmaya çalışırım.
? Helal gıdanın ne olduğunu bilirim ve onları tüketmeye dikkat ederim.
? Çevreye zarar vermemeye özen gösteririm.
? Kişisel temizliğime dikkat ederim.

HİKAYE

Temizlik Görünenden İbaret Değildir

Hz. Peygamber (sav), temizliğe ve kişisel bakıma önem verir; insanların arasına çıkarken temiz, düzenli ve bakımlı olmaya özen gösterirdi. Güzel koku kullanması da bu özenin bir parçasıydı. Çünkü insanın kendine gösterdiği özen, çevresindeki insanlara duyduğu saygının da bir göstergesidir.

Bir gün mescide saçı sakalı dağınık bir adam geldi. Resûlullah (sav), ona dışarı çıkıp kendisine çeki düzen vermesini işaret etti. Adam saçını ve sakalını düzelterek geri döndüğünde, Peygamberimiz onun bu hâlinin daha güzel olduğunu ifade etti.

Verilen mesaj açıktı: Temiz ve bakımlı olmak yalnızca güzel görünmek değil, kendimize ve çevremizdeki insanlara karşı sorumluluğumuzdur.

Ancak temizlik sadece dış görünüşle sınırlı değildi.

Bir başka gün Resûlullah (sav), yanında bulunanlara birazdan cennetlik bir kişinin geleceğini söyledi. Bir süre sonra sıradan görünüşlü bir adam içeri girdi. Aynı durum birkaç gün tekrarlanınca Abdullah b. Amr, bu kişiyi diğerlerinden ayıran özelliğin ne olduğunu merak etti ve bir süre onun yanında kaldı.

Fakat dikkat çekici, olağanüstü bir davranış göremedi.

Sonunda bunun sırrını sorduğunda adam, insanlara karşı kalbinde kin taşımadığını ve başkalarına verilen nimetleri kıskanmadığını söyledi.

Demek ki temizliğin bir de gözle görülmeyen tarafı vardı.

Saçımızı tarayabilir, kıyafetlerimizi temiz tutabilir, güzel kokabiliriz. Peki kalbimizde biriktirdiklerimiz? Kırgınlık, kin, kıskançlık ve kötü düşünceler de zamanla insanın iç dünyasını kirletebilir.

Bu yüzden temizlik yalnızca aynaya baktığımızda gördüğümüzle bitmez. Bedenimize gösterdiğimiz özeni, iç dünyamıza da gösterebilmek gerekir.

Çünkü gerçek temizlik; bedeni temiz tutarken kalbi de kin, kıskançlık ve kötülükten koruyabilmektir.

Derleme

Yansıtma Soruları

- Sence temiz ve bakımlı olmak yalnızca kişinin kendisini mi ilgilendirir, yoksa çevresindeki insanlara karşı da bir sorumluluk mudur? Neden?
- Bir insan dış görünüşüne çok özen gösterdiği hâlde başkalarına karşı kıskançlık, kin veya kötü niyet taşıyorsa onu "temiz" olarak değerlendirebilir miyiz? Düşünceni açıklayınız.
- Günlük hayatında hem kişisel temizliğine hem de iç dünyana daha fazla özen göstermek için değiştirebileceğin bir davranış nedir?

HAFTANIN UYGULAMA ETKİNLİĞİ

Etkinlik Adı: Temizlik Jürileri

Kazandırdığı Değer:

- Kişisel temizliğin insan ve toplum sağlığı için önemini bilir. (TYMM Ortak Metni D18.1.1.)
- Ev, sınıf, okul bahçesi gibi ortak mekânın temizliğinde görev alır. (TYMM Ortak Metni D18.2.4.)

Amaç:

Öğrencilerin mahalle ve çevrede temizlik konusunda farkındalık geliştirmelerini, sorumluluk, iş birliği ve toplumsal katkı bilinci kazanmalarını sağlamak.

Etkinlik İçeriği:

- Kulüp öğrencileri kendi mahallelerinde ya da yakın çevrede "temizlik farkındalığı" çalışması yapar.
- Belirlenen alanlarda (sokaklar, camiler, apartmanlar, dükkânlar vb.) temizlikle ilgili gözlemler yapar ve fotoğraf çeker.
- Öğretmen, belirlenen alanlarla ilgili kişilerle önceden iletişim kurar.
- Gün sonunda en temiz mekânların raporu hazırlanarak sunulur.

- Çalışma sonuçları, belediye, kaymakamlık, valilik veya DİB/GSB'ye ait sosyal medya kanallarında paylaşılabilir.
- İsteğe bağlı olarak en temiz seçilen mekânların sahiplerine öğrenciler tarafından teşekkür notları ve küçük ikramlar verilebilir.

En Temiz Mekân Raporu

Değerlendirilecek Alan	Somut Ölçütler	Puanlama
İç Alan Düzeni	Mekândaki eşyaların düzenli, bakımlı ve uygun biçimde yerleştirilmiş olması	1–5
Mekânın Temizliği	Çöp, kâğıt, ambalaj, plastik, sigara izmariti, toz ve benzeri atıkların bulunma durumu	1–5
Çöp Kutusu Düzeni	Çöp kutularının yeterli, düzenli ve hijyen kurallarına uygun olması	1–5
Çevre Düzeni	Mekânın dış alanının temiz, bakımlı ve düzenli olması	1–5
Havalandırma	Kapalı mekânlarda havalandırmanın yeterli olması	1–5
Mekânın Estetiği	Görüntü kirliliğinin bulunmaması ve mekânın genel olarak düzenli görünmesi	1–5

1 = Zayıf, 2 = Ortalamanın Altında, 3 = Ortalama, 4 = İyi, 5 = Mükemmel

Toplam Puan: ..... / 30

Not: Açık alanların değerlendirilmesinde İç Alan Düzeni ve Havalandırma ölçütleri kullanılmaz; değerlendirme alanın niteliğine uygun ölçütler üzerinden yapılır.

Etkinlik Sonrası Değerlendirme

Çalışma tamamlandıktan sonra öğrencilere şu sorular yöneltilir:

- Bir mekânı "temiz" olarak değerlendirmemizde hangi unsurlar etkili oldu?
- Temiz ve düzenli mekânların ortak özellikleri nelerdi?
- Çevre temizliğinin korunmasında bireylere hangi sorumluluklar düşmektedir?
- Gözlem yaptığınız alanlarda değiştirmek istediğiniz bir durum oldu mu?
- Yaşadığınız çevrenin temizliğine bundan sonra nasıl katkıda bulunabilirsiniz?

Etkinlik şu mesajla tamamlanır:

"Temiz bir çevre, yalnızca temizleyenlerin değil; onu koruyan herkesin ortak eseridir."

HAFTALIK MEYDAN OKUMA

"Dışın pırıl pırıl, için tertemiz olsun!

Bu hafta yaptığın fiziksel ya da dijital temizliğin en 'cool' karesini **#ÇEDESÇiftearınma** ve **#ÇEDESPlogging** hashtagiyle grubunda paylaş, arkadaşlarına meydan oku!

DİJİTAL İÇERİK

Video Tanıtıcı Notlar Başlık: İslam'ın Temizliğe Verdiği Önem

Süre: 2:05

Konu: İslam'da temizliğin yeri, abdest ve hijyen

Link: https://www.youtube.com/watch?v=MPH-4gc9Lrw

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet

"Ey insanlar! Yeryüzünde bulunan maddelerin helâl ve temiz olanlarından yiyin; şeytanın peşinden gitmeyin, çünkü o apaçık düşmanınızdır."

Bakara, 168

Hadis

"Evlerinizin önlerini temiz tutunuz."

Tirmizî, Edeb, 41

Özlü Sözler

Yere attığın çöpün değil, saygınlığındır. Çöpün çöpte, saygınlığın kendinde kalsın.

Hatice ŞAHAN

Esmâ-i Hüsnâ

TEVVAB (cc):

- Maddi ve manevi kirleri gideren, temizleyen.
- Kullarının günahlarını affederek onları arındıran.
- Hem bedeni hem de ruhu arınmaya elverişli kılan.
- Temizliği hem ibadet hem de sağlık vesilesi kılan.

EL-TEVVAB İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

? Bedenimin, elbiselerimin ve yaşadığım mekânların temizliğine özen gösteririm.

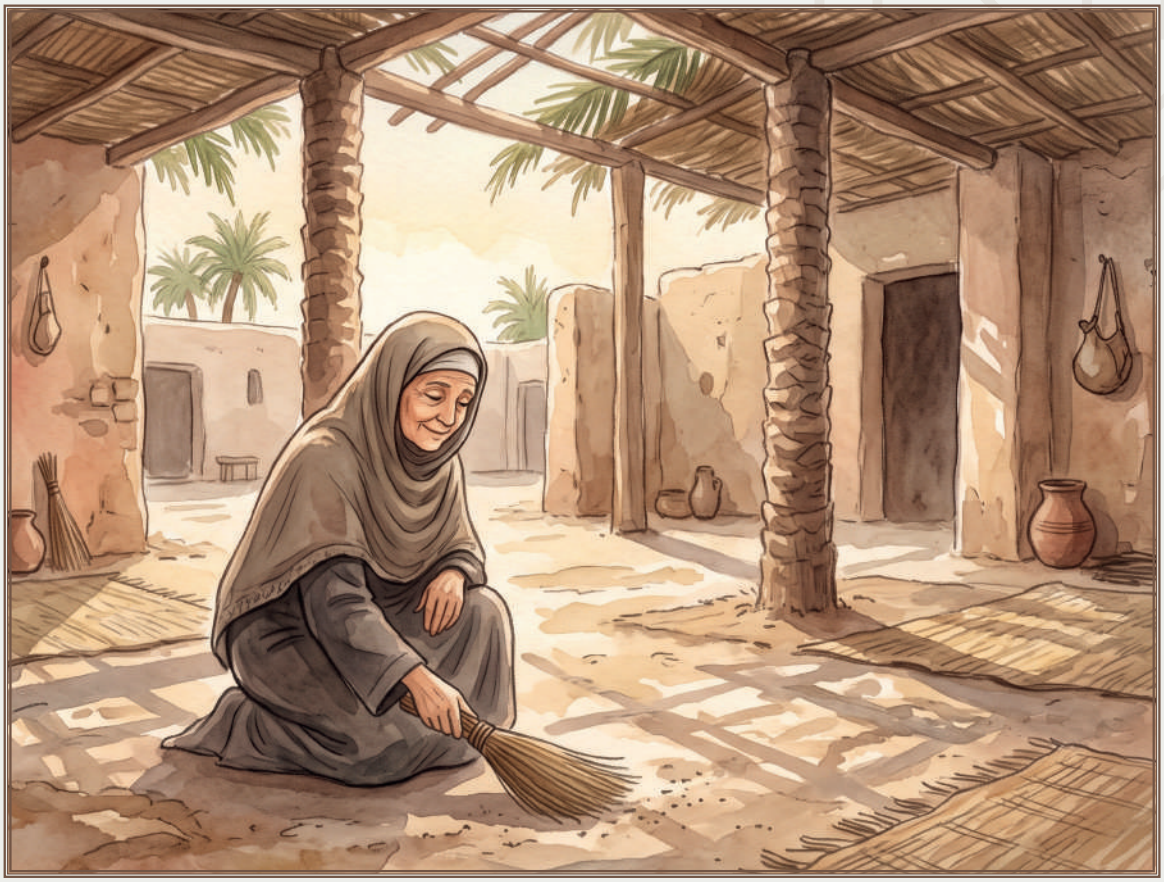
? Tövbe ve istiğfar ile manevi dünyamı kirlerden arındırmaya çalışırım.

? Kazancımın ve yediğim lokmaların helal ve temiz olmasına dikkat ederim.

? Tabiatı ve çevreyi korur, kirlenmesine sebep olacak davranışlardan kaçınırım.

? Düşüncelerimi, niyetlerimi ve ahlakımı kötü huylardan temizleyerek saf tutmaya gayret ederim.

HİKAYE

Kimse Görmese de...

Her gün onlarca insan Mescid-i Nebevî'ye girip çıkıyordu. Kimi namaz kılıyor, kimi Resûlullah'ı (sav) dinliyor, kimi de bir derdine çare arıyordu.

Bir de Ümmü Mihcen vardı.

Onun yaptığı iş çok dikkat çekici değildi. Mescitte gördüğü çöpleri topluyor, kirlenen yerleri temizliyordu. Kimse ona "Aferin." demese de, kimse yaptığı işi fark etmese de devam ediyordu. Çünkü o, temizliği başkasının görevi değil, kendi sorumluluğu olarak görüyordu.

Bir gün Resûlullah (sav) onu göremedi.

"Ümmü Mihcen nerede?" diye sordu.

Ashâb, onun vefat ettiğini ve gece defnedildiğini söyledi. Resûlullah (sav):

"Bana haber verseydiniz ya!" buyurdu.

Sonra mezarının yerini öğrendi, kabrine gitti ve onun için cenaze namazı kıldı.

Düşünün...

Kalabalıkların içinde sessizce temizlik yapan bir kadın vardı ve onun yokluğunu Resûlullah fark etmişti.

Belki de mesele sadece bir çöpü yerden kaldırmak değildi. Mesele, "Nasıl olsa bir başkası temizler." dememekti. Kullandığın yeri kendinden sonrakine temiz bırakmak, ortak alanı kendi evin gibi korumak ve kimse görmese bile üzerine düşeni yapmaktı.

Bugün sınıfta yere atılmış bir kâğıdı görüp yanından geçmek de mümkün, eğilip kaldırmak da...

İşte insanın sorumluluğu bazen tam o anda belli olur.

Çünkü temizlik, yalnızca bulunduğun yeri değil; o yere karşı nasıl bir insan olduğunu da gösterir.

Buhârî, Salât, 74; Müslim, Cenâiz, 71)

Yansıtma Soruları

- Ortak bir alanda gördüğün çöpü "Ben atmadım." diyerek bırakmak sence sorumluluk açısından ne ifade eder?
- Ümmü Mihcen'in mescidi kimse söylemeden temizlemesi, temizlik ile karakter arasında nasıl bir ilişki kurmamızı sağlar?
- Sınıf, okul, cami ya da park gibi ortak alanların temizliğinde gençler olarak hangi sorumlulukları üstlenebiliriz?

HAFTANIN UYGULAMA ETKİNLİĞİ

Etkinlik Adı: Adım Adım Yeşil Vatan: Plogg-inHareket Et, Fark Et, Temiz Bırak

Kazandırdığı Değer:

- D18.3.1. Çevre kirliliğinin kaynaklarını, nedenlerini ve sonuçlarını bilir.
- D18.3.6. Davranışlarının çevre temizliği üzerindeki etkilerini fark eder.
- D18.3.8. Gelecek nesillere temiz bir çevre bırakmak için çaba gösterir.

Amaç:

Öğrencilerin fiziksel aktivite ile çevre duyarlılığını bir araya getirerek **ortak yaşam alanlarının temizliğine yönelik sorumluluk üstlenmeleri**, çevre kirliliğini yerinde gözlemlemeleri ve sürdürülebilir çevre bilinci geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Etkinlik İçeriği:

Etkinlik öncesinde öğrencilere **plogging** kavramı açıklanır. Plogging; yürüyüş veya hafif tempolu koşu sırasında çevrede karşılaşılan atıkların güvenli biçimde toplanmasını içeren bir çevre etkinliğidir.

Uygulamaya şu soruyla başlanır:

"Yürüdüğümüz bir yerde gördüğümüz çöp, onu biz atmadıysak da bizi ilgilendirir mi?"

Öğrencilerin görüşleri alınır. Çevrenin yalnızca onu kirleten kişinin değil, **aynı alanı paylaşan herkesin ortak sorumluluğu** olduğu üzerinde durulur. Ayrıca yolda rahatsızlık verici bir şeyin kaldırılması imanın en zayıf derecesi olduğunu bilir"

Öğrenciler 4-5 kişilik gruplara ayrılır. Okul çevresi, park, gençlik merkezi çevresi, yürüyüş yolu ve uygun yeşil alanlarda **Yeşil Vatan**; deniz kenarında bulunan okullarda ise sahil, kıyı şeridi ve plajlarda **Mavi Vatan** bilinci doğrultusunda önceden belirlenen güvenli bir rota oluşturulur. Öğrenciler bu rotalarda yürüyüş veya hafif tempolu koşu yaparken çevredeki atıkları güvenli biçimde toplar.

Öğrencilere eldiven, çöp poşeti ve ihtiyaç halinde maske verilir. Gruplar rota boyunca ilerlerken yalnızca atık toplamakla kalmaz, çevreyi **dikkatle gözlemlemeleri** de istenir:

- En sık hangi tür atıklarla karşılaşıyoruz?
- Atıklar daha çok hangi alanlarda birikiyor?
- Bu atıklar buraya nasıl gelmiş olabilir?
- İnsanların hangi günlük alışkanlıkları çevre kirliliğine yol açıyor?
- Bu alanın daha temiz kalması için ne yapılabilir?

Toplanan atıklar etkinlik sonunda mümkün olduğu ölçüde **geri dönüştürülebilir ve diğer atıklar** olarak ayrılır. Gruplar elde ettikleri gözlemleri kısaca paylaşır.

Güvenli Uygulama

Öğrencilere cam kırıkları, tıbbi atıklar, kesici-delici materyaller, kimliği belirsiz maddeler veya sağlık riski oluşturabilecek atıklara dokunmamaları gerektiği önceden açıklanır. Etkinlik öğretmen, manevi danışman veya proje sorumlusunun gözetiminde gerçekleştirilir.

Etkinlik Sonrası Değerlendirme

Plogging tamamlandıktan sonra öğrenciler bir araya getirilir ve şu sorular üzerinde düşünmeleri sağlanır:

- Yürüyüşe başlamadan önce çevredeki atıkları bu kadar fark ediyor muydunuz?
- Topladığınız atıklar arasında sizi en çok şaşırtan ne oldu?
- Bir başkasının attığı çöpü toplamak sizde nasıl bir duygu oluşturdu?
- **"Ben atmadım." demek çevreye karşı sorumluluğumuzu ortadan kaldırır mı?**
- Temiz bir çevrenin korunması için bireysel olarak hangi davranışımızı değiştirebiliriz?
- Bugünkü çalışma **Yeşil Vatan'a ve Mavi Vatan'a karşı sorumluluklarınıza** ilişkin düşüncelerinizi nasıl etkiledi?

Temel Mesaj

"Temiz bir çevre, yalnızca kirletmemekle değil; gördüğümüz soruna kayıtsız kalmamakla başlar."

HAFTALIK MEYDAN OKUMA

"İç Dünyama Yolculuk-Manevi Temizlik"

Öğrenci evinde kendisine 10–15 dakikalık sessiz bir zaman ayırır. Telefonunu ve dikkatini dağıtacak şeyleri bir kenara bırakır.

Bu süreyi;

Dua etmeye, Kur'an okumaya, şükretmeye, gününü değerlendirmeye, güzel davranışları düşünmeye ayırır.

Ardından **#ManeviTemizlikGünlüğüm** hashtagiyle ile

Öğrenci şu soruları cevaplar:

1. Bugün kalbimi ve zihnimi en çok meşgul eden şey neydi?
2. Kırdığım veya üzdüğüm biri oldu mu? Varsa bunu düzeltmek için ne yapabilirim?
3. Bırakmak istediğim bir olumsuz davranışım ne?
4. Daha fazla yapmak istediğim güzel davranışım ne?
5. Bugün şükrettiğim 3 şey ne?
6. Bir başkasına karşı daha anlayışlı olmak için ne yapabilirim?gibi grubunda paylaş arkadaşlarına meydan oku

DİJİTAL İÇERİK

Video Tanıtıcı Notlar Başlık:	Sosyal Medya Ahlakı
Süre:	4 dakika
Konu:	Sosyal medyada mahremiyet sınırları, özel hayatın ifşası ve ahlak
Link:	https://youtu.be/hDl6liSq5x4

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet

"Ey iman edenler! Kendi evlerinizden başka evlere, sahiplerine seslenip izin almadan ve onlara selam vermeden girmeyin. Bu, sizin için daha temiz bir davranıştır."

Nur, 24/27

Hadis

"İzin istemek üç defadır. Eğer izin verilirse girersin, verilmezse geri dönersin."

Buhârî, İstizân, 13 (Hadis No: 6245); Müslim, Âdâb, 33 (Hadis No: 2153)

Özlü Sözler

"İnsanlar arasındaki en güzel mesafe, saygıyla korunan mahremiyettir."

İbn Haldun

Esmâ-i Hüsnâ

HAFÎZ (cc):

- Her şeyi koruyan ve gözeten.
- Emanetleri muhafaza eden, kullarını her türlü tehlikeden sakındıran.

EL-HAFÎZ İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

? Bana emanet edilen her şeyi titizlikle korurum.

? Sözlerime ve davranışlarıma dikkat ederek kendimi muhafaza ederim.

? Gizli-açık her hâlimin Allah'ın gözetiminde olduğunu bilirim.

? Ailemi ve çevremi korumak için sorumluluk alırım.

? Dua ve tevekkülle Allah'ın koruyuculuğuna sığınırım.

HİKAYE

Ekranına Sızan Var mı?

Dışarıda yürürken ya da bir mekan da otururken birinin çantanızı karıştırmasına, odanıza izinsiz paldır küldür dalmasına izin verir miydiniz? Ben söyleyeyim; asla! Çünkü orası sizin özel alanınızdır ve sınırları bellidir. Peki ya ceplerimizde taşıdığımız o küçük dijital odalar? Bugün en büyük mahremiyet ihlalleri kapı eşiklerinde değil, telefon ekranlarında yaşanıyor. Gelin hep birlikte Peygamberimizin bugünümüzü de aydınlatacak, sınır çizgilerimizi o zamanlardan bize nasıl öğrettiğine bakalım.

"KAPIMDAKİ SINIR"

Medine döneminde bir gün bir adam, Hz. Muhammed'in (sav) evine geldi. O dönemdeki evlerin kapıları bugünkü gibi kalın ahşaplı ya da çelik zırhlı değildi; genellikle sadece bir perde veya ince aralıkların olduğu çalılardan oluyordu. Adam kapının tam önünde, içeriyi doğrudan görebileceği bir açıda durdu. Gözlerini evin içine dikip kim ne yapıyor diye bakmaya çalışarak seslendi: "İçeri girebilir miyim?"

Allah Rasulu (sav), bu adamın kaba tavrını ve ev halkının özel alanını bakmaya çalışmasını hemen fark etti. Onu kırmadan ama son derece net bir tavırla uyararak kapının tam önünden çekilmesini, sağda veya solda yani içeriyi doğrudan göremeyeceği bir açıda durmasını söyledi.

Ardından, insan onurunu ve özel hayatın dokunulmazlığını koruyan, kulaklarımıza küpe yapmamız gereken o tarihi cümleyi kurdu:

"İzin istemek, gözün içeri sızmaması için emredilmiştir."

(Buhari, İsti'zan, 11; Müslim, Adab, 40)

GENÇLİĞE MESAJ

Gençler! Peygamberimizin o gün kapı aralığından içeri sızmaya çalışan adama koyduğu sınır, bugün aslında tam olarak ne anlama geliyor biliyor musunuz?

- *Yanınıza oturan arkadaşınız telefonuna şifresini girerken gözünüzün ucuyla ekrana bakmak,*
- *Masada açık duran bir telefona gelen mesajları gizlice süzmek,*
- *Galeriden belli bir fotoğrafa bakarken; tüm galeriyi gözden geçirmek;*
- *Ortak grupta paylaşılan bir ekran görüntüsünü büyüterek arkada açık olan diğer sekmeleri incelemek...*

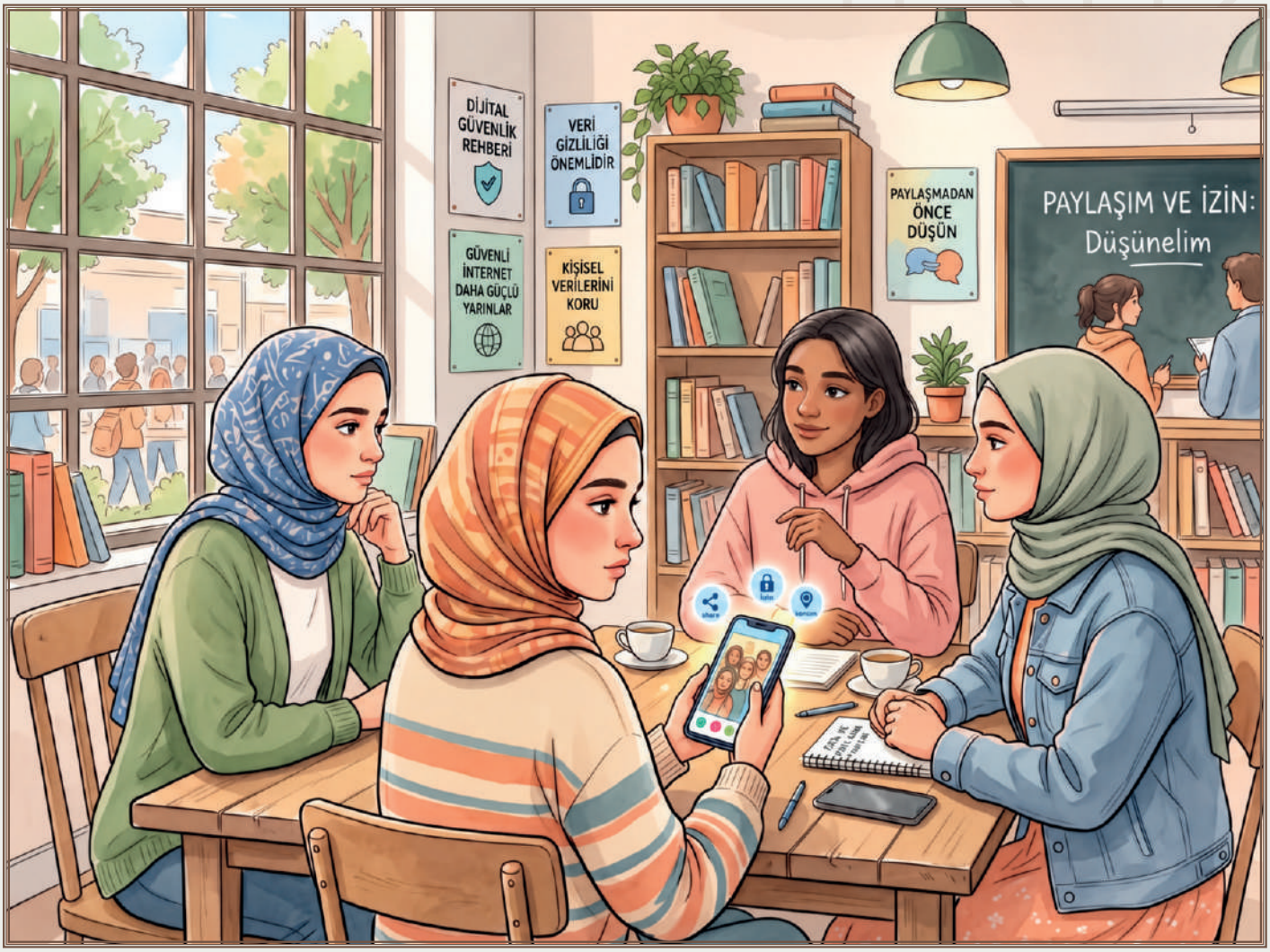
Bu ve bunun gibi daha birçok örnek; Peygamberimizin o gün söylediği kapı aralığından izinsiz girmeye çalışmaktır. Ahlaki olarak yanlış bir davranıştır. Yani dijital dünya bizlerin bir nevi evi hükmündedir. Yani arkadaşımızın ekranı onun evinin kapısıdır. Kimsenin görmediği, şifrelerin ekranın açık olduğu anlarda bile bu bakışımıza sahip çıkmamızda gerçek asalet ve karakterdir. Bir diğer taraftan da izinsiz bu alanlara bakmak oldukça büyük bir kul hakkı ve sınır ihlalidir.

Hatice ŞAHAN

Yansıtma Soruları

- Arkadaşınızın, siz telefonunuzda şifrenizi girerken başını başka yöne çevirdiğini gördünüz. Bu davranışın, aranızdaki arkadaşlık hukukuna ve o kişiye duyduğunuz güvene etkisi ne olurdu?
- Günlük hayatta "Biz çok yakınız, gizlimiz saklımız yok!" düşüncesi, arkadaşımızın dijital ya da fiziksel mahremiyetini ihlal etmemiz için haklı bir gerekçe midir? Yakınlık, sınırları yok mu eder yoksa daha fazla saygı mı gerektirir?
- Hadiste geçen "gözün içeri sızması" ifadesini düşündüğünüzde; birinin sizin rızanız dışında kendi alanınıza bakması hissi; sizde hangi duyguları uyandırır?

HAFTANIN UYGULAMA ETKİNLİĞİ

Etkinlik Adı: Paylaşmadan Önce: Kimin Kararı?

Kazandırdığı Değer:

- D8.2.1 Sosyal medyada kişisel bilgi, belge ve fotoğraflarının erişilebilirliğini sınırlar.
- D8.2.2 Kişisel bilgilerinin yer aldığı dijital araçları bilinçli ve güvenli kullanır.

Amaç:

Öğrencilerin dijital ortamlarda mahremiyet, rıza ve sorumluluk ilişkisini bir problem üzerinden incelemeleri; paylaşım kararlarını insan onuru ve güvenlik açısından değerlendirerek sorumlu paylaşım ilkeleri geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Etkinlik Süreci (Probleme Dayalı Öğrenme):

Eğitici, çözümü doğrudan vermek yerine öğrencilerin araştırma yaparak gerekçeli çözümler geliştirmesini sağlar.

Problem Durumu – Bir Fotoğrafın Yolculuğu:

Gençlik merkezindeki etkinlik sonrası çekilen grup fotoğrafı, kapalı grupta paylaşılır. Öğrencilerden biri, merkezi tanıtmak amacıyla fotoğrafı konum ekleyerek açık sosyal hesabında paylaşır. Fotodakilerden biri görüntüsünün açık hesapta paylaşılmasına rızası olmadığını söyleyip kaldırılmasını ister. Paylaşımı yapan öğrenci ise "Herkes çekildiğini biliyordu, amacım merkezi tanıtmaktı" diyerek kendini savunur. Bu sırada fotoğraf başka hesaplarca da yayılmaya başlar.

Temel Problem:

Bir fotoğrafın çekilmesine katılmak, onun her ortamda paylaşılmasına izin vermek midir? İyi niyet, mahremiyet sorumluluğunu ortadan kaldırır mı?

Grup Araştırması ve Boyutları:

Öğrenciler gruplara ayrılarak şu başlıkları inceler:

- İzin ve Rıza: Fotoğraf çektirmek ile bunu açık hesapta paylaşmak aynı şey midir?
- Mahremiyet ve Sorumluluk: Başkasının görüntüsüne ulaşmak onu paylaşma hakkı verir mi?
- Dijital İz ve Güvenlik: Konum ve yeniden paylaşımlar hangi riskleri doğurur?
- İnsan Onuru: İzinsiz paylaşım güven duygusunu nasıl etkiler?

Derinleştirme ve Sonuç:

Eğitici rehber sorularla düşünceyi derinleştirirken, öğrenciler araştırmaları sonucunda sınıfça "Paylaşmadan Önce Mahremiyet İlkeleri" (açık izin alma, konum kontrolü, kişisel güvenliği gözetme) oluşturarak etkinliği tamamlarlar.

HAFTALIK MEYDAN OKUMA

DİKKAT ÇEDES TİMİ! HAFTALIK MEYDAN OKUMA BAŞLIYOR!

Gençler, bu hafta dijitalde ve sosyal hayatta gizlice başkalarının hayatına "sızanlara" karşı büyük bir duruş sergiliyoruz. Unutmayın; "İzin istemek, gözün içeri sızmaması içindir." (Buhari) Bu hafta telefonlarımızı, gözlerimizi ve tavırlarımızı test ediyoruz. Sloganımız net, tavrımız sert: **#SızmaSaygılıOl**

HAFTA SONU DİJİTAL KAPANIŞI (Reels / Story Konsepti)

Görev: Hafta boyunca bu sınırları korurken yaşadığın en zor veya en komik anı (Örn: Arkadaşının mesaj bildirimine bakmamak için gözünü tavana diktiğin o anı) anlatan 15 saniyelik bir Story veya kısa video hazırla.

Kural: Videoyu ya da mesajını ÇEDES grubuna atarken altına mutlaka **#SızmaSaygılıOl** ve **#ÇEDESMahremiyet** hashtag'lerini ekle!

KILAVUZ İÇİN EĞİTMEN & LİDER NOTU

Liseli Ruhunu Yakalama İpucu: GSB Gençlik Liderleri ve Temsilci Öğretmenler hafta başında kendi aralarında bu hashtag ile okul panosuna veya gençlik merkezine esprili görseller (Örn: Telefon ekranına bakmaya çalışan birine 'DUR' işareti yapan bir genç emojisi) asarak akımı tetiklemelidir.

DİJİTAL İÇERİK

Video Tanıtıcı Notlar Başlık:	Prof. Dr. İhsan Çapcıoğlu – Sosyal Medyada Mahremiyet
Süre:	2:46
Konu:	Sosyal medyada mahremiyet bilinci
Link:	https://youtu.be/8gyVIxQLJRA

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet

"Mü'min erkeklere söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar..."

"Mü'min kadınlara da söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar..."

Nûr, 24/30–31

Hadis

"İzin istemek gözün evin ayıplarını görmemesi için şart kılınmıştır."

Buhârî, İsti'zân 11; Müslim, Edeb 41. Ayrıca bk. Tirmizî, İsti'zân 17

Özlü Sözler

"İnsanların gizli hallerini ve kusurlarını araştırmayın."

Hz. Ömer

"İnsanın ahlakı , kendi iç dünyasının sınırlarına duyduğu hürmetle başlar"

Nurettin TOPÇU

Esmâ-i Hüsnâ

GAFFÂR (cc):

- Kullarının günahlarını ve kusurlarını örten, gizleyen.
- Tövbe edenlerin hatalarını defalarca bağışlayan, merhametiyle kuşatan.

EL-GAFFÂR İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

? İnsanların gizli hallerini ve mahremiyetini araştırmaktan kaçınır, kimsenin ayıbını yüzüne vurmamaya özen gösteririm.

? Rabbimin Gaffâr isminin bir bilinci olarak, başkalarının kusurlarını örten güvenilir bir insan olmaya çalışırım.

? Kendi iç dünyamın ve ailemin mahremiyet sınırlarını koruyarak dijital veya sosyal ortamlarda özel alanımıza özen gösteririm.

? Kendi kusur ve zayıflıklarımı da merhametle örtbas edip tövbe ederek, kendimle baş başa kaldığım o mahrem anlarda Rabbimin affına sığınırım.

HİKAYE

Kapının Önünde Nerede Durursun?

Bir gün bir adam, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) evine gelir. O dönemdeki evlerin kapıları bugünkü gibi kalın veya korunaklı değildir; aralıklar veya perdeler bulunabilmektedir. Adam, kapının tam önünde durur ve doğrudan içeriye, ev halkının özel alanına doğru bakmaya çalışarak izin ister.Allah Resulü (s.a.v.) durumu fark edince adamı nazikçe ama net bir şekilde uyarır ve kapının tam önünden çekilip, kapının sağında veya solunda (içeriyi doğrudan göremeyeceği bir açıda) durmasını söyler. Ardından mahremiyetin ve izin istemenin temel felsefesini açıklayan şu tarihi cümleyi kurar:"Bakışların (ev halkının mahremiyetine) sızmaması için izin isteme kuralı getirilmiştir."

(Hadis Kaynağı: Buhari, İsti'zân, 11; Müslim, Âdâb, 40.)

Yansıtma Soruları

- Adam kapının tam önünde durarak ne yapmaya çalışıyordu?
- Hz. Muhammed (s.a.v.) adamı uyardıktan sonra kapının neresinde durmasını söylemiştir?
- Hz. Muhammed (s.a.v.) izin isteme kuralının asıl amacını hangi cümleyle açıklamıştır?

HAFTANIN UYGULAMA ETKİNLİĞİ

Etkinlik Adı: "Kırmızı Çizgi" Forum Tiyatrosu

Kazandırdığı Değer:

- D8.2.1. Sosyal medyada kişisel bilgi, belge ve fotoğraflarının erişilebilirliğini sınırlar.
- D8.2.2. Kişisel bilgilerinin yer aldığı dijital araçları bilinçli ve güvenli bir şekilde kullanır.

Amaç:

Mahremiyetin yalnızca fiziksel değil dijital bir alan olduğunu kavramak; akran ilişkilerinde dijital sınırların ihlal edildiği kriz anlarını fark edip çözüm üretebilecek sosyal beceriler geliştirmek.

Etkinlik Akışı:

1. Perde: *"Kriz Sahnesi"* (Tetikleme)

Üç gönüllü öğrenciye aşağıdaki senaryo verilir. Kural: Sahne, ihlalin en rahatsız edici olduğu ***"STOP"*** anında donar.

- **Karakterler:** A kişisi (sınır bilmeyen şakacı), B kişisi (telefonunda özel mesajlaşan sessiz çocuk), Selin (Umut'un arkadaşı).
- **Olay Akışı:** A kişisi, B kişisi'ne arkasından gizlice yaklaşarak ekranı okur ve telefonu elinden kapar. C kişisi video kaydı alarak güler. B kişisiayağa kalkıp tepki gösterdiğinde öğretmen elini çırpar ve **"STOP!"** der.

2. Perde: *"Siz Olsaydınız?"* (Müdahale ve Forum)

Öğretmen sınıfa sorar:

1. B kişisişu an ne hissediyor? Haklı mı, abartıyor mu?
2. A kişisive C kişisiarkadaşlık sınırını nerede geçti?

Büyük Müdahale: Sahne 10 saniye geriye sarılır. Gönüllü öğrenciler sahneye gelerek B kişisi, A kişisiveya C kişisi'nin rolünü devralır; krizi bağırmadan, saygılı ve sınırları koruyan alternatif yöntemlerle çözer. Sahne farklı öğrencilerle tekrarlanır.

3. Perde: *Gençlerle Hasbihal*

Gençlik Lideri: "Biz arkadaşız, aramıza sınır mı olur?" cümlesi gerçek bir arkadaşlık mıdır, toksik bir durum mu?

Manevi Danışman Bağlantısı: Hz. Peygamber'in (s.a.v.) başkasının özel alanına sızan bakışları yasaklaması hatırlatılır. "Dijital dünya bizim evimiz, ekran ise odanın kapısıdır; izinsiz bakılamaz."

Değerlendirme ve Kapanış

Cümle Tamamlama: "Bugün bir arkadaşımızın dijital alanına ve özel hayatına müdahale etmemenin aslında ..... olduğunu fark ettim."

Son Mesaj: "Mahremiyet yalnızca fiziksel duvarlar arasında kalmaz; dijital ekranda ve kişisel alanlarda başkalarının sınırlarına saygı duymak insan olmanın temel gereğidir."

Eğitmen Notu: Öğrencilere asla dikte etmeyin; mahremiyet ihlalinin yarattığı rahatsızlığı kendilerinin görmesini ve doğru davranışı forum kısmında kendilerinin üretmesini sağlayın.

HAFTALIK MEYDAN OKUMA

GENÇLERİN DİJİTALDE YAPACAĞI 3 BÜYÜK "CHALLENGE

Gençler bu görevleri yaparken kendi aralarında eğlenecek ve dijital farkındalık oluşturacaklar:

1. **#EkranıKapa** ChallengeAksiyon: Arkadaşın yanında şifresini girerken veya mesaj yazarken kafanı abartılı ve eğlenceli bir şekilde tam tersi yöne çevir. Göz ucuyla bile bakma.

   Dijital Görev: Eğer arkadaşın bunu fark ederse, ona telefonunu göstererek "Sıkıntı yok kanka, **#SızmaSaygılıOl** akımındayım!" de.

2. **#Kaydırma** ChallengeAksiyon: Bir arkadaşın sana telefonundan komik bir video veya fotoğraf gösterdiğinde, parmağını ekrana sabitle. Asla sağa veya sola kaydırarak galeriyi kurcalama.

   Dijital Görev: Arkadaşın şaşırıp "Kanka baksana diğerlerine de" demeden galerisine dokunma. Sınırını koru!

3. **#EşiktenDön** ChallengeAksiyon: Evde kardeşinin odasına veya okulda öğretmenler odasına girerken kapıyı çal. Kapının tam ortasında değil, sağında/solunda (içeriyi dikizlemeyecek açıda) bekle.

   Dijital Görev: "Gel" sesi çıkana kadar içeriye adım atmadığın o sabırlı anın hissini cuma günü grupta paylaş.

Veli Mektubu:

Değerli Velimiz,

ÇEDES Projesi kapsamında her ay çocuklarımızın gönül dünyasında filizlenmesini arzu ettiğimiz değerler üzerinde duruyoruz. Bu ay öğrencilerimizle çalışacağımız değerlerimiz saygı, temizlik ve mahremiyet...

Saygı, insana, doğaya ve hayata değer katmanın en güzel yoludur. Büyüklerimize hürmet, küçüklere şefkat göstermek ve tabiata özen göstermek saygının farklı yüzleridir. Topluma güven ve kalplere huzur kazandırır.

Temizlik, yalnızca bedensel bir alışkanlık değil; imanın yarısı olan bir yaşam biçimidir. Çevremizi temiz tutmak kadar, kalbimizi ve dilimizi de arındırmak gerçek temizliğin bir parçasıdır.

Mahremiyet ise kişinin kendi sınırlarını koruması ve başkalarının özel alanlarına saygı duymasıdır. Hem fiziksel hem de dijital dünyada bu bilince sahip olmak, özsaygıyı ve toplumsal güveni güçlendirir.

ÇEDES Projesi; öğrencilerimizin saygı anlayışı, temizlik bilinci ve mahremiyet şuuruyla yoğrulmuş bireyler olarak yetişmesini hedeflemektedir. Milli ve manevi değerleriyle donanmış bir gençlik, geleceğimizin en büyük teminatıdır.

Bu kutlu gayede en büyük desteğimiz siz kıymetli velilerimizsiniz. Kazanımların kalıcı olabilmesi için;

- *Çocuğunuzla kulüp faaliyetleri hakkında sohbet etmenizi,*
- *İletişiminizde olumlu söz ve davranışlara yer vermenizi,*
- *Olumlu davranışlarını takdir etmenizi,*
- *Eğitici tarafından verilen görevlerde destek olmanızı,*
- *Söz ve tutumlarınızla örnek olmanızı*

önemsiyor, vereceğiniz destek için teşekkür ediyoruz.

Sevgi ve saygılarımızla,

ÇEDES Kulübü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇEDES

Çevreme Duyarlıyım
Değerlerime Sahip Çıkıyorum

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

MEB Beşevler Kampüsü F Blok Yenimahalle/ANKARA
Telefon: 0.312 413 37 41 / 0.312 413 39 57

cedes.meb.gov.tr